

مرام‌نامه نهضت جنگل

مرام‌نامه نهضت جنگل از جمله سندهای مهمی محسوب می‌شود که آرمان‌ها و ایده‌آل‌های نهضت را مشخص می‌کند؛ فارغ از اینکه عملی شدن مفاد آن با چه چالش‌هایی روبرو می‌شد، به چه پیش‌زمینه‌هایی نیاز داشت، یا بندهای مختلف آن چقدر با یکدیگر هماهنگ بود، تامل در آن ما را با نوع نگاه و دغدغه‌های ارزشمند رهبران جنگل آشنا می‌کند.

آسایش عمومی و نجات طبقات زحمتکش ممکن نیست مگر به تحصیل آزادی حقیقی و تساوی افراد انسانی بدون فرق نژاد و مذهب در طول زندگانی و حاکمیت اکثریت به واسطه منتخبین ملت؛ پیشرفت این مقاصد را فرقه «اجتماعیون» به موارد ذیل تعقیب می‌نمایند:

ماده اول

۱- حکومت عامه و قوای عالیه در دست نمایندگان ملت جمع خواهد شد.

۲- قوای مجریه در مقابل منتخبین مسئول بوده و تعیین آن‌ها از مختصات نمایندگان متناوب ملت می‌باشد.

۳- کلیه افراد بدون فرق نژاد و مذهب از حقوق مدنی به طور مساوی بهره‌مند خواهند بود.

۴- آزادی تامه افراد انسان در استفاده کامل از قوای طبیعی خود.

۵- الغای کلیه شئون و امتیازات.

ماده دوم- حقوق مدنی

۶- مصونیت شخص و مسکن از هر نوع تعرض و حریت اقامت و مسافرت.

۷- آزادی فکر، عقیده، اجتماعات، مطبوعات، کار، کلام، تحصیل.

۸- هریک از افراد ملت که به سن شصت سالگی برسد از طرف حکومت حقوق تقاعد خواهد گرفت و در مقابل آن ترویج ادبیات و اصلاح اخلاق جماعت را عهده‌دار خواهد بود.

۹- تساوی زن و مرد در حقوق مدنی و اجتماعی.

ماده سوم- انتخابات

۱۰- انتخابات باید عمومی و متناسب و مساوی و مستقیم باشد.

۱۱- هریک از افراد ۱۸ ساله حق انتخاب کردن و ۲۴ ساله حق انتخاب شدن و انتخاب شدن را دارا هستند.

ماده چهارم- اقتصاد

۱۲- منابع ثروت از قبیل خالص جات، رودخانه‌ها، مراتع، جنگل‌ها، دریاها، معادن، طرق و شوارع و کارخانجات جزء علاقه‌ی عمومی است.

۱۳- مالکیت اراضی با ملاحظه تأمین معیشت عمومی تا حدی تصدیق می‌شود که حاصل آن عاید تولیدکننده شود.

۱۴- ممنوع بودن انحصار و احتکار ارزاق و سرمایه.

۱۵- تبدیل مالیات‌های غیر مستقیم به مستقیم تدریجاً.

ماده پنجم: معارف، روحانیت، اوقاف

۱۶- تعلیمات ابتدایی برای کلیه اطفال مجانی و اجباری است.

۱۷- تحصیلات متوسطه و عالییه برای اطفالی که استعداد داشته باشند مجانی و حتمی است.

تبصره- محصلین در انتخاب هر فنی از فنون آزادند.

۱۸- انفکاک روحانیت از امور سیاسی و معاشی.

۱۹- دیانت چون از عواطف قلبیه است باید مصون از تعرض باشد.

۲۰- ضبط و اداره کل اوقاف در دست عامه و تخصیص عواید آنها به مصارف عمومی و امور خیریه و صحیه و تأسیس کتابخانه‌های عمومی.

ماده ششم-قضاوت:

۲۱- قضاوت باید سریع، ساده و مجانی باشد.

۲۲- تبدیل تنبیهات به اصول تکدیری.

۲۳- حبس مقصرین به اعمال شاقه باید به مدرسه و دار التربیه اخلاقی تبدیل شود.

ماده هفتم-دفاع:

۲۴- ورزش و مشق نظامی برای مدارس ابتدایی و متوسطه اجباری است.

۲۵- برای تحصیل فنون نظام، مدارس عالیّه تأسیس خواهد شد.

۲۶- در مقابل تهاجمات ضد اصولی اجتماعی و تجاوزات کشورستانی، دفاع از وظایف عمومی و اجباری است.

ماده هشتم-کار:

۲۷- ممنوع بودن کار و مزدوری برای اطفالی که سنشان به ۱۴ نرسیده است.

۲۸- برانداختن اصول بیکاری و مفتخواری به وسیله ایجاد مؤسسات و تشکیلاتی که تولید کار و شغل می نمایند.

۲۹- ایجاد و تکثیر کارخانجات با رعایت حفظالصحه کارگران.

۳۰- تجدید ساعات کار در شبانه روز منتها به هشت ساعت- استراحت عمومی و اجباری در هفته یکروز.

ماده نهم-حفظالصحه:

۳۱- تأسیس دارالعهزه و مریض خانه‌های عمومی و مجانی.

۳۲- رعایت نظافت و حفظالصحه در مجامع و منازل و مطبخ‌ها و کارخانجات وغیره.

۳۳- انتشار قوانین صحی در بین عامه.

۳۴- جلوگیری از امراض مسریه و مسکرات-منع استعمال افیون و سایر مواد مخدره